

Phẩm 3: THANH VĂN, BÍCH-CHI-PHẬT

Lúc bấy giờ, Đức Thế Tôn nói kệ:

*Nói về bốn đường
Phật khó nghĩ bàn
Nếu có người trụ
Bồ-đề không lui,
Giống như hư không
Không chốn nương tựa
Không trụ không duyên
Lìa các chấp đắm.
Đó gọi là đạo
Ý được vững chắc
Đi đúng nẻo ấy
Cứu đời hơn hết.
Không chấp kia đây
Chẳng ở giữa dòng
Chẳng đắm Phật đạo
Là Tu-đà-hoàn,
Tất cả thế gian
Cùng pháp Phật khác
Rốt ráo bờ kia
Là Tu-đà-hoàn.
Dứt những ngăn che
Nêu bày Phật đạo
Dứt tất cả tướng
Gọi Tu-đà-hoàn.
Chẳng đề cao mình
Làm thanh Phật pháp
Mở bày tri kiến
Vào trí tuệ Phật.
Trước khởi tưởng ngã
Các ác điên đảo
Biết như thế rồi
Không đắm Phật đạo.
Vốn nghi ngờ Phật
Là được, không được
Rốt ráo không đắm
Chẳng chấp tướng đạo.
Chẳng khởi chấp giới
Khéo trụ giới Phật
Thường tu Chánh cần
Chẳng chấp tướng giới.
Dứt bỏ ba kết*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Không đấm ba cỡi
Thực hành Phật đạo
Biết tưởng chúng sinh.
Tuy tu Bồ-đề
Nhưng không chấp tướng
Tâm hành vắng lặng
Phật đạo thanh tịnh.
Vui vẻ bố thí
Xa lìa ưu sầu
Trụ trong chánh mạng
Tâm không đùa bỡn
Xả bỏ tất cả
Giúp chúng sinh khổ
Đạt thí Vô thượng
Gọi Tu-đà-hoàn.
Dứt bao nhiêu kiếp
Không tướng, không chấp
Lìa xa sợ hãi
Nổi sợ thế gian.
Pháp và phi pháp
Tất cả đều xả
Chẳng đấm các ám
Bậc sáng ở đời.
Ở trong bốn chúng
Không hề sợ sệt
Hiển bày vắng lặng
Tịnh tu Phật pháp.
Không tưởng chúng sinh
Cũng chẳng thật tưởng
Đó gọi không nhiễm
Nhận rõ lo sợ
Lìa tất cả sợ
Cũng không sợ chết
An trụ vắng lặng
Lìa cấu, an ổn.
Đã qua nẻo ác
Do đó chẳng sợ
Khéo nói các đạo
Vô lậu, vô tướng.
Pháp của Bồ-tát
Bày Tu-đà-hoàn
Vi hạng thấp kém
Nên nói lời ấy.
Dùng phương tiện khéo
Hiển bày Phật pháp

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Vì người buông lung
Nên bày pháp này
Thế Tôn cứu đời
Tìm nhiều cách nói
Mà nêu Phật đạo.
A-nan nên biết!
Là Tu-đà-hoàn
Vì kẻ trí nhỏ
Nói việc như vậy.
Chẳng hiểu phương tiện
Ngu si hẹp hòi
Chẳng thấu pháp sâu
Mà sinh tranh luận.
Dùng trăm ngàn pháp
Bày Tu-đà-hoàn
Bậc Tu-đà-hoàn
Bày pháp Bồ-đề.*

Như thế đấy A-nan! Như Lai Đẳng Chánh Giác vì các vị Đại Bồ-tát đã dùng phương tiện khéo để nói về Tu-đà-hoàn.

Tôn giả A-nan thưa:

–Do đâu mà Như Lai Đẳng Chánh Giác vì các vị Đại Bồ-tát nói về Tư-đà-hàm?

Đức Phật nói:

–A-nan nên biết! Bậc Đại Bồ-tát thuận theo trí tuệ, trí tuệ Phật không thể nghĩ bàn, tu tập vô lượng nhân lành, nhưng không chấp vào tướng các nhân ấy, cũng như trí Bồ-đề, có khả năng dứt bỏ tất cả vọng hoặc để cầu trí tuệ Phật, khen ngợi chánh định Kim cang vượt trên tất cả các thiền định, dứt bỏ tất cả kết sử phiền não mê lầm ngăn che để hội nhập tri kiến của Phật, đạt được đầy đủ các pháp chánh quán bình đẳng mà tất cả Phật đã chỉ dạy, dùng vô lượng nhân để cầu Vô sở đắc, như pháp Phật đã chứng đắc; bất động đối với chúng sinh, cũng bất động đối với thế giới chúng sinh mà chấp vào pháp giới. Vô lượng chúng sinh trải qua nhiều kiếp thường chịu thiếu kém, không có khả năng thành tựu đạo Bồ-đề, dắt dẫn các chúng sinh đến chỗ không còn thoái chuyển.

Đại Bồ-tát chỉ cầu thành Phật, Căn, Lực, Giác, Đạo, Thiền định, Giải thoát gọi là Vô sắc định, nghĩ: “Nay ta sẽ đem các pháp như thế mở bày cho chúng sinh, khiến họ được thông tỏ và cầu Phật đạo, muốn ngồi đạo tràng, mong đạt trí tuệ như thật, mất Phật thông đạt, là loại mất không thể nghĩ bàn.”

Đại Bồ-tát vì muốn làm lợi ích cho tất cả chúng sinh nên mong cầu mất Phật, trí tuệ như vậy là cao tốt hơn hết, thấu tỏ tướng sâu xa của các pháp, đối với trí tuệ của mình không hề phân biệt. Đại Bồ-tát giúp chúng sinh đứng vững trong Phật pháp, giúp họ hiểu rõ tất cả pháp không dừng trụ, vì muốn đạt được pháp ấy nên đến nhóm họp để nghe Phật nói pháp. Đó gọi là Tư-đà-hàm.

Những người đến nhóm họp thấy thế giới chúng sinh và cảnh giới không thể nghĩ bàn một cách thông suốt không trở ngại nên không chấp vào cảnh giới, cũng không đắc, không đến. Nhưng làm sao để chúng sinh thành tựu mà không thấy chúng thành tựu sinh? Đối với tất cả pháp và thế giới chúng sinh chẳng thấy, cũng chẳng phải chẳng

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

thấy, nhờ vậy mà thấu rõ về chúng sinh, thông đạt pháp giới, rõ biết pháp giới, đồng với Bồ-đề hiểu rõ pháp giới và thế giới chúng sinh giới, vô lượng Phật đạo, không đặc không phân biệt, đồng với đạo trí, gần với Vô đẳng trí, lìa tất cả cấu nhiễm được thanh tịnh, đặc Vô sở đắc chứng Vô sở chứng, đó là trí tuệ chân thật. Đại Bồ-tát mong cầu trí tuệ như thế gọi là Tư-đà-hàm.

Bấy giờ, Đức Thế Tôn nói kệ:

*Người thuận theo trí này
Gọi là không nghĩ bàn
Vì cầu trí tuệ Phật
Nên gọi Tư-đà-hàm.
Vô lượng nhân duyên nói
Thành tựu đạo Bồ-đề
Nhờ tu hành pháp này
Ta thường qua lại tìm.
Tướng chánh định bất động
Dứt bỏ kiết phiền não
Nên chuyên tâm tu tập
Thành tựu không thoái chuyển.
Cũng biết pháp, phi pháp
Tướng thông đạt vô ngại
Trụ mé thật các pháp
Tu hạnh Tư-đà-hàm
Thuận theo lời Phật dạy
Như nghe pháp tu hành
Vì đạt được pháp ấy
Ta thường qua lại tìm
Pháp giới chưa từng có
Các chúng sinh chẳng động
Đó là Tư-đà-hàm
Không có việc đến, đi
Chúng sinh không trí tuệ
Ngu si chịu khổ não
Vì muốn đưa đến đạo
Mà cầu trí tuệ Phật
Các Căn, Lực, Giác, Đạo
Thiền định và Giải thoát
Siêng tu pháp Chánh định
Mà cầu trí tuệ Phật
Rốt ráo đạo Bồ-đề
Việc làm của các Phật
Đó là Tư-đà-hàm.
Khởi hạnh thường mong cầu
Đạt được pháp như thế
Mắt Phật khó nghĩ bàn
Đó là Tư-đà-hàm.*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Thường cầu được mắt Phật
Nên cầu được như Phật
Làm chỗ giúp, nương tựa
Điều ta nay mong cầu
Chính là Nhất thiết trí
Chỗ biết của trí ấy
Tướng các pháp chân thật
Tâm thường không đắm nhiễm
Thường cầu pháp như vậy
Lợi lạc các chúng sinh
Nhất thiết trí trên hết
Đó gọi Tư-đà-hàm.
Chỗ mong cầu qua lại
Quán kỹ về pháp giới
Chúng sinh không nghĩ bàn
Đó gọi Tư-đà-hàm.
Vì cầu cõi chúng sinh
Biết cõi chúng sinh rồi
Không mê đắm chúng sinh
Đó gọi Tư-đà-hàm.
Mà đạt Vô sở đắc
Nên chúng sinh chẳng đạt
Tất cả pháp vô tướng
Tạo được nhận thức ấy
Biết rõ được như thế
Dẫn dắt các chúng sinh
Tuy quán tất cả pháp
Chẳng thấy tướng quán sát
Giữ tâm không loạn động
Mà cầu các pháp Phật
Trí thanh tịnh như thế
Xa lìa tất cả cấu
Không được tướng trí ấy
Đó gọi là cầu đạo
Mở bày các chúng sinh
Điều Bồ-tát không chê
Đó gọi trí rốt ráo
Mong được trí nên đến.
A-nan phải nên biết
Vì nói Tư-đà-hàm
Các chúng sinh trí kém
Vọng chấp tướng phải quấy.
A-nan ông nên biết
Vì nói Tư-đà-hàm
Giúp chúng sinh tinh tấn

*Khiến họ hiểu như vậy.
Luôn khéo tu học rộng
Quyết định pháp sâu xa
Tỏ ngộ nghĩa chân thật
Chóng thành đạo Bồ-đề.*

Này A-nan! Đó gọi là Như Lai Đẳng Chánh Giác vì Đại Bồ-tát nên dùng phương tiện nói về Tư-đà-hàm.

Tôn giả A-nan thưa:

– Vì sao gọi là Như Lai Đẳng Chánh Giác vì các Đại Bồ-tát nói về A-na-hàm?

Phật bảo A-nan:

– Các vị Đại Bồ-tát đều ra khỏi tất cả tướng thế gian, rốt ráo hạnh Phật, tâm không hành xử, tuy biết có đến đi, nhưng thường không chấp vào tướng đến đi, biết tất cả pháp không nương tựa, không an trụ. Vì sao? Vì chẳng thấy các pháp có đi không đi. Đại Bồ-tát vượt khỏi phàm phu, dứt ý tướng phàm phu, không đắm mê Phật tướng, đạt được pháp vô trụ. Vì sao? Vì rốt ráo tất cả pháp giới vắng lặng, cũng không thấy sự khác nhau giữa Phật và phàm phu. Xa lìa đường ác, dứt bỏ tham dục, không đắm các vị, xa lìa bốn thứ thực.

Đại Bồ-tát luôn chú tâm đến việc mở bày tri kiến Phật cho chúng sinh, không chấp tất cả sáu mươi hai thứ kiến chấp, không đắm vô tướng, tất cả lìa hữu, vô, đối với các thứ ngăn che đều xem là tướng của Niết-bàn, không lưu chuyển cũng chẳng không lưu chuyển, dứt bỏ những cấu uế của các đường ác, hàng phục các ma, xa lìa ngu si, nhỏ sạch ba mũi tên vô minh, và những hạt giống vô minh, giết giặc vô minh, quán chiếu dứt bỏ tham lam giận dữ, dứt bỏ các kết sử, mở bày cho chúng sinh trong ba cõi.

Đại Bồ-tát nhổ mũi tên ái dục, dứt bỏ các kiêu mạn, hiểu rõ tướng các ấm, đạt đến rốt ráo là cõi giác ngộ trong sáng, thường ưa thích Phật thừa, là thừa không thể nghĩ bàn, đạt đến thật tướng của tất cả các pháp. Nếu các vị Đại Bồ-tát ra khỏi được vũng bùn sinh tử như thế, lìa tất cả trói buộc tham đắm, được kho báu bản nguyện, cũng được kho báu của các Đức Phật quá khứ, vị lai, đều nằm trong tất cả kho báu, cũng là chỗ xây dựng của các Phật quá khứ. Tâm luôn bình đẳng, không phân biệt cao thấp. Đạt được thừa như vậy, đối với các chúng sinh là Bạc Tối tôn Tối thắng bậc nhất không gì hơn được.

Đại Bồ-tát luôn nhằm đạt đến Phật thừa rốt ráo, đối với tất cả các pháp đều đạt đến diệu lý vô tướng. Đại Bồ-tát đối với các pháp dứt trừ được lưới nghi, chứng quả Bất hoàn.

Lại nữa, này A-nan! Đại Bồ-tát thường dùng bốn thế nguyện lớn để che chở, giúp đỡ tất cả chúng sinh, dẫn dắt họ đến chánh pháp và đứng vững trong chánh pháp, tất cả đều đến được Phật thừa, sống trong đạo Bồ-đề. Làm thế nào ở an trụ trong Bồ-đề? Cái gọi là tướng chúng sinh, thì giác ngộ như thật, an trụ trong thế giới chúng sinh. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát đã khéo biết, Không giới là cảnh giới chẳng thể nghĩ bàn, lìa các vọng tướng về chúng sinh. Vì sao? Vì cảnh giới Hiền thánh tức là cảnh giới chúng sinh, cảnh giới không thể nghĩ bàn tức là không tướng, cũng không có chúng sinh, lìa các kết sử, giống như hư không, không hình không tướng, không thật có, không nhiễm không đắm, biết tất cả chúng sinh đều bình đẳng, chẳng hiện chẳng mất, giác ngộ rốt ráo, lìa tướng chúng sinh, cũng như hư không, không có nơi chốn giác ngộ. Vì sao? Vì không có pháp nào có thể đạt được. Vô đắc như vậy chính là tướng tất cả pháp và tướng chúng sinh,

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

điều tâm giác tỏ ngộ tức là chẳng phải tỏ ngộ. Vì sao? Vì không có pháp nào thật có. Vô đắc như thế tức là Vô chứng, cho nên gọi là A-na-hàm. Tất cả chúng sinh, tất cả pháp, Phật, Pháp, Tăng... đều hiện ra các tướng như vậy, gọi là A-na-hàm.

Bấy giờ, Đức Thế Tôn liền nói kệ:

*Chẳng hề trở lại
Dứt pháp phàm phu
Bỏ hành thế gian
Gọi A-na-hàm.
Biết không đến, đi
Không trụ, không nương
Không có nơi chốn
Nên gọi Bất lai
Lìa bỏ phàm phu
Được Phật cứu giúp
Không còn trở lại
Gọi A-na-hàm.
Pháp không có đến
Cũng chẳng có đi
Chẳng đến chẳng đi
Gọi A-na-hàm.
Dứt các tham dục
Không đắm bốn thực
Chẳng rời đạo tràng
Gọi A-na-hàm.
Dứt bỏ tất cả
Sáu mươi hai kiến
Mà không chốn đi
Gọi A-na-hàm.
Lìa tất cả cõi
Tướng vô thường tâm
Tỏ ngộ như thật
Nên gọi Bất lai
Niết-bàn vắng lặng
Dứt các phiền não
Lìa tướng đến, đi
Đó là Bất lai.
Dứt các đường ác
Bỏ tất cả cấu
Chứng đắc Niết-bàn
Đó là Bất lai.
Hàng phục kẻ thù
Cùng các ma quân
Vượt các giả danh
Đó là Bất lai.
Nhỏ tên vô minh*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Dứt tất cả ái
Dứt mọi hỷ, dục
Đó là Bất lai.
Lìa các kết sử
Mở bày tướng ấm
Được trí quyết định
Là A-na-hàm.
Nhỏ gai ưu não
Xô núi kiêu mạn
Khéo hiểu năm ấm
Gọi A-na-hàm.
Rốt ráo chiếu sáng
Trang nghiêm Phật thừa
Ra khỏi bùn dục
Gọi A-na-hàm.
Đều biết kho kín
Trên các kho kín
Chỗ Phật đặt để
Gọi là Bất lai.
An trụ Tối thắng
Phật thừa Vô thượng
Dứt bỏ các kết
Gọi A-na-hàm.
Dùng bốn nguyện rộng
Tạo dựng Bồ-đề
Trụ Bồ-đề rồi
Nên gọi Bất lai.
Biết các cõi không
Rất khó nghĩ bàn
Dứt bỏ các tướng
Nên gọi Bất lai.
Đối với chúng sinh
Và tướng pháp giới
Đều không thật có
Nên gọi Bất lai.
Tâm không chấp đắm
Chẳng chạy theo tướng
An trụ Bồ-đề
Gọi A-na-hàm.
Cõi chúng sinh không
Chẳng thể nghĩ bàn
Biết pháp như vậy
Nên gọi Bất lai.
Như thế A-nan
Hiện bày Na-hàm

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Các tướng vô ngại

An lập Phật pháp.

–A-nan nên biết! Như Lai Đẳng Chánh Giác đã vì các Đại Bồ-tát dùng phương tiện thích hợp để nói về A-na-hàm.

Phật bảo A-nan:

–Ta nay lại nói Đại Bồ-tát là A-la-hán. Là vì Bồ-tát đã dứt bỏ tất cả các hành, tu tập theo những điều Phật đã thực hành, lia các pháp hữu vi, có khả năng thành thực tất cả chúng sinh, cũng dứt bỏ tất cả khổ não cho chúng sinh nên gọi là A-la-hán.

Không vướng vào tướng chúng sinh, cũng không vướng vào tướng khổ não, đó gọi là A-la-hán.

Dứt các chấp đắm, an trụ vô tướng, biết các pháp không, lia tất cả tướng, đều không thật có, trừ sạch tất cả vọng tưởng điên đảo si mê lầm lạc của chúng sinh, hiểu rõ các pháp là không, không thể nghĩ bàn, đó là A-la-hán được Bồ-đề không thể nghĩ bàn, nhờ thành tựu pháp như thế nên gọi là A-la-hán.

Như pháp mà các Đức Phật quá khứ nên nói thì tất cả các Đức Phật hiện tại, vị lai cũng nên nói như vậy. Dứt những đùa bỡn, đầy đủ thanh tịnh, giảng nói pháp Bồ-đề chân thật, đó là A-la-hán.

Khiến cho chúng sinh được an trụ trong đạo Bồ-đề, không hề chấp đắm gọi là A-la-hán.

Nên thực hành các Ba-la-mật, Từ đạt đến tâm đại Từ của Phật, cứu độ đầy đủ đối với chúng sinh, đó là tâm Từ vô tướng, cũng khiến cho tất cả chúng sinh được an lập nơi tâm Từ ấy, tu tập theo tâm Từ ấy không có sự phân biệt, chẳng chấp chúng sinh và tướng của tâm Từ, đó là A-la-hán.

Nói pháp cho tất cả chúng sinh nghe, nhưng đối với các pháp đều không có chỗ chấp đắm. Nếu được như vậy thì gọi là A-la-hán.

Nhận rõ, hiển bày căn lực, giác đạo, đối với các chúng sinh không nhiễm không đắm, gọi là A-la-hán.

Khéo biết tâm hành của tất cả chúng sinh, khiến họ phát tâm Bồ-đề, nếu được như vậy gọi là A-la-hán.

Giảng nói tất cả các hành pháp hữu vi mà không chấp đắm gọi là A-la-hán.

Cũng nói hạnh không chấp, hạnh không đắm cho tất cả chúng sinh khác nghe, làm được như vậy gọi là A-la-hán.

Đến được các cõi Phật mà tâm không có tướng đến được các cõi Phật, dùng trí vô tướng nhìn các pháp như Phật gọi là A-la-hán.

Nếu thành tựu đầy đủ các công đức của cõi Phật như thế cũng gọi là ruộng phước thanh tịnh bình đẳng không cấu nhiễm, chẳng thể nghĩ bàn. Đó chính là ruộng phước không hạn, là ruộng phước không còn thoái chuyển, là ruộng phước thanh tịnh bậc nhất không còn tướng người nữ, là ruộng phước lia hết các kết sử tham dục, là ruộng phước như các Đức Phật chứng tri dứt hết các thứ chướng ngại che phủ, là ruộng phước hàng phục các ma phiền não, là ruộng phước chế ngự tà kiến của ngoại đạo. Đó là ruộng phước của tất cả, ruộng phước trang nghiêm, ruộng phước lia tất cả sợ hãi, ruộng phước không có tranh chấp, ruộng phước vắng lặng, ruộng phước thần thông, ruộng phước tối thắng, ruộng phước không có hang hốc, ruộng phước vô tận, ruộng phước đầy đủ những việc mà Bồ-tát thực hành, ruộng phước được sự tự tại trên hết của Phật, ruộng phước được Phật che chở, ruộng phước biến hóa, ruộng phước dùng ấn pháp này để ấn vào tâm

chúng sinh giúp họ được an vui, nói năng khéo léo, ruộng phước gồm tất cả những châu báu trang nghiêm cõi Phật, quyết định Niết-bàn vắng lặng. Đối với tất cả ruộng phước mà thành tựu ruộng phước như thế, biết được tất cả các pháp là bất sinh bất diệt, gọi là A-la-hán.

Dứt các đắm nhiễm, thấy người đến tức giận mà tâm không buồn bực, đó là A-la-hán. Đối với tất cả các pháp không chấp tướng của nó, đó là A-la-hán.

Dùng tâm Bi dứt trừ những tri thức đầy phiền não để tu hành trí tuệ trên hết, chứng đắc nhanh chóng, gọi là A-la-hán. Dùng oai nghi này để xây dựng Bồ-đề, nhờ thế lực của Bồ-đề nên gọi là A-la-hán; Bồ-đề như vậy cũng gọi là chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể nghĩ bàn ấy cũng gọi là Bất động. Bất động như thế có công năng khiến cho vô số ức loài chúng sinh được an lập trong Bồ-đề, không hề chấp đắm, đều trụ trong bình đẳng, đồng với tướng hoại, tướng không thật có, biết tất cả pháp đều trở về giác ngộ, trụ nơi vô trụ, đó là A-la-hán.

Đã nhận thức như thế, thì có khả năng nói pháp như thế cho chúng sinh nghe mà không đắm nhiễm; tuy có nói năng nhưng không có tướng nói; độ các chúng sinh nhưng không có ý tưởng chấp vào các chúng sinh; thân bất động đối với hai bên đoạn, thường chẳng dứt phiền não và lìa kiêu mạn; đối với tất cả pháp vô sinh, vắng lặng, vô hành, không hoại tướng sắc, không hoại tướng thọ, tướng, hành, thức và các pháp tướng của phàm phu. Tâm được bất động để cầu giải thoát; an trụ Phật pháp, cũng chẳng phải an trụ vào quả tướng giải thoát của Tu-đà-hoàn, quả tướng giải thoát của Tu-đà-hàm, A-na-hàm, A-la-hán. Vọng kiến tất cả sinh khởi các điên đảo, chấp vào trí tuệ giải thoát của Phật; vọng kiến chấp vào tâm Bồ-đề giải thoát; vọng kiến tu Bồ-đề thì giải thoát; vọng kiến tu giới Bồ-đề giải thoát; vọng kiến nào hại nhẫn nhục giải thoát, vọng kiến biếng nhác tinh tấn giải thoát; vọng kiến loạn tưởng thiên định giải thoát; vọng kiến ngu si trí tuệ giải thoát; vọng kiến Thanh văn phàm phu giải thoát, vọng kiến cha mẹ, vợ con, gái trai, quyến thuộc. Tất cả các giải thoát như thế, vọng kiến tham đắm các dục, vô lượng khổ não, sinh ra thân ái, sinh ra đắm nhiễm. Pháp kết sử này là nơi não hại, đối với pháp này sinh ra hai thứ tướng: Một là dứt bỏ vọng tưởng, độ thoát chúng sinh, đó là A-la-hán; hai là dứt bỏ vọng tưởng tham cầu lợi dưỡng và ý tưởng xuất gia, tại gia.

Đối với các pháp thấp hèn hay tối thấp đều bình đẳng, nhưng cũng không thấy pháp phàm phu này, đó là Phật pháp. Nhằm dứt bỏ vọng tưởng điên đảo như vậy nên nói pháp giải thoát, nếu muốn trang nghiêm thanh tịnh cõi Phật, giáo hóa chúng sinh thành tựu như thế, thì đó gọi là Niết-bàn.

Chúng sinh như thế chẳng thể gọi là Niết-bàn, chúng sinh như thế sinh vào ba cõi; chúng sinh như thế không sinh vào ba cõi. Chúng sinh như thế là thực hành đạo giác ngộ; chúng sinh như thế không thực hành đạo giác ngộ. Chúng sinh như thế là hủy phá giới cấm; chúng sinh như thế vâng giữ giới cấm; chúng sinh như thế gọi là có trí tuệ; chúng sinh như thế gọi là không có trí tuệ. Nếu có chúng sinh khởi lên hai tâm và sinh vọng tưởng, vì dứt bỏ vọng tưởng cho chúng sinh như thế nên; chẳng phải ruộng phước cũng chẳng phải không phải ruộng phước. Chúng sinh như thế siêng năng tinh tấn; chúng sinh như thế là chẳng siêng năng tinh tấn. Là pháp của kẻ ngu si, là pháp của người hiểu biết, là pháp của người nữ, là pháp của người nam, là pháp của bậc Thánh, là chẳng phải pháp của bậc Thánh. Sinh khởi hai ý tưởng như vậy. Nên phải dứt bỏ hai thứ tâm vọng tưởng như thế. Bồ-tát an trụ trong Bồ-đề không lui sụt. Được thọ ký Bồ-đề cũng chẳng phải được thọ ký Bồ-đề. Được gần tòa Bồ-đề cũng chẳng phải được gần tòa

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Bồ-đề. Chính do hai tâm như vậy mà dấy khởi lên vọng tưởng hư dối. Bồ-tát như vậy là đạt đến Bồ-đề. Bồ-tát như vậy là chẳng đạt Bồ-đề giải thoát chân thật. Tóm lại, chấp đắm vào tất cả pháp đều là vọng tưởng. Vì thế A-nan nên biết! A-la-hán đã dứt bỏ tất cả vọng tưởng về chúng sinh, để đạt đến giải thoát nên có thể nói về pháp Vô tướng như thế. Đó là Đại Bồ-tát A-la-hán.

Bấy giờ, Đức Thế Tôn nói kệ:

*Trừ tất cả hành
Lìa hành sinh tử
Ra khỏi thế gian
Gọi A-la-hán.
Dứt hết phiền não
Độ thoát tất cả
Các chúng sinh khổ
Gọi A-la-hán.
Chúng sinh chẳng đạt
Và các kết sử
Đối pháp không lợi
Gọi A-la-hán.
Dứt bỏ vọng tưởng
Trụ không vọng tưởng
Rõ các pháp Không
Là A-la-hán.
Rõ không hơn hết
Đạt được vô tướng
Dứt tất cả tướng
Là A-la-hán.
Diệt các chúng sinh
Tất cả tướng ác
Trừ tất cả tướng
Là A-la-hán.
Trừ các bờ mé
Đạt pháp vô tướng
Tự mình chứng biết
Là A-la-hán.
Vì được Bồ-đề
Khó thể nghĩ bàn
Phát tinh tấn mạnh
Là A-la-hán.
Nếu nói các pháp
Không báng, không nơ
An trụ Bồ-đề
Là A-la-hán.
Ruộng phước thanh tịnh
Khiến người được vui
Chúng sinh chẳng được*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Là A-la-hán.
Nếu nói các pháp
Tất cả không chấp
Vô pháp, chẳng pháp
Là A-la-hán.
Căn, Lực, Giác, Đạo
Vì chúng hiển bày
Đặc quả bậc nhất
Là A-la-hán.
Khéo rõ chúng sinh
Bồ-đề thanh tịnh
Giảng nói tướng ấy
Là A-la-hán.
Lời thế gian nói
Tất cả các hành
Đối hành không chấp
Là A-la-hán.
Thế Tôn mạnh mẽ
Ruộng phước khó lường
Tùy trú xứ Phật
Giảng nói người nghe,
Nếu muốn thấy Phật
Không thấy, chẳng thấy
Như Phật thấy điều
Là A-la-hán.
Ruộng phước thích hợp
Ruộng phước Thánh hiền
Tinh tấn tột bậc
Là A-la-hán.
Xa lìa dục nhiễm
Đối giận chẳng giận
Cũng nói Bồ-đề
Là A-la-hán.
Rõ tất cả pháp
Vắng lặng vô tướng
Do đó giác ngộ
Là A-la-hán.
Tất cả chẳng động
Các cõi chúng sinh
Khiến vô số ức
An trụ Bồ-đề.
Chúng sinh Bồ-đề
Đều trụ vô tướng
Rõ kia bình đẳng
Là A-la-hán.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Đắc Vô đẳng đẳng
Đồng tất cả pháp
Biết rõ vô tướng
Bồ-đề bình đẳng
Hiểu được như vậy
Gọi là La-hán.
Tổ pháp như thật
Thanh tịnh không nơ
Nói pháp chúng nghe
Nhưng không pháp nói
Độ vô lượng chúng
Cũng không dao động.
Chúng sinh chẳng được
Hai bên đoạn, thường
Mà chúng đều thấy
Độ thoát khổ não
Rốt ráo các pháp
Không sinh, không diệt
Mà dùng phương tiện
Độ thoát muôn loài
Chẳng hủy hoại sắc
Thọ, tướng, hành, thức
Cũng giống như thế
Tức là giải thoát.
Đối với phàm phu
Cũng không tướng động
Kiến lập Phật pháp
An trụ giải thoát.
Khiến các chúng sinh
Nhớ nghĩ quả báo
Tướng giải thoát Phật
Nói pháp người nghe
Chấp lấy Bồ-đề
Tu hành Bồ thí
Trì giới, Nhẫn nhục
Để bỏ vọng tưởng
Biếng nhác, buông lung
Giữ sự Tinh tấn
Trừ tướng giải thoát
Lời La-hán nói
Sinh tướng Thiên định
Người ngu vô trí
Giúp họ giải thoát
Nói pháp La-hán
Pháp vô tướng ấy

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Ngăn che hư vọng
Nói pháp như vậy
Là A-la-hán.
Chúng sinh hư vọng
Chấp tướng Thanh văn
Không tướng, giải thoát
La-hán nói pháp,
Cha mẹ vợ con
Ngu si chấp đắm
Chẳng phải Bồ-đề
Tham đắm sinh tử,
Anh em chị em
Vọng sinh thân ái
Vắng lặng giải thoát
Là A-la-hán.
Tạo các hành nghiệp
Tham đắm thân ái
Thấy liền luyến ái
Vốn là thân mình.
Lại đắm nhiễm nhau
Thân ái lẫn nhau
Chẳng biết lìa bỏ
Khiến ma lộng hành.
Không lìa thế gian
Làm ác cùng cực
Lỗi lầm như vậy
Lời La-hán nói.
Đối các kết sử
Thấy đều giác ngộ
Cả hai hư vọng
Lời La-hán nói.
Lợi ích nhiều người
Không hề đùa bỡn
Giải thoát như vậy
Lời La-hán nói.
Tại gia xuất gia
Thường sinh vọng tưởng
Phàm, ngu chấp đắm
La-hán giải thoát.
Thấy rõ trói buộc
Nêu rộng chánh pháp
Phàm, ngu vọng tưởng
La-hán giải thoát.
Lìa bỏ phàm phu
Không lợi Phật pháp

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Bỏ lợi, không lợi
Là A-la-hán.
Thấy có cao thấp
Từng ấy các loài
Chúng sinh chấp đắm
La-hán giải thoát.
Đầy đủ tướng chấp
Tu tập rất nhiều
Chấp tướng như vậy
Khéo léo giải thoát
Được ruộng phước Phật
Rốt ráo chân thật
Vọng chấp là ruộng
La-hán giải thoát.
Không diệt, chẳng diệt
Cũng vật, chẳng vật
Tuy tu Bồ-đề
Chẳng được giác ngộ.
Giữ giới, phá giới
Có trí, không trí
Chúng sinh ngu si
Dấy lên hai tướng
Nhiều người chấp đắm
Có rất nhiều loài
Giải thoát tướng ấy
Lời La-hán nói
Khởi tướng ruộng phước
Chẳng tướng ruộng phước
Phàm ngu không trí
Sinh các thứ tướng
Đối với người nữ
Và đối người nam
Pháp Thánh, chẳng Thánh
Sinh hai thứ tâm
Chúng sinh như vậy
Phàm, ngu không trí
Chấp đắm hai tướng
La-hán giải thoát
Pháp lui, không lui
Có ký, không ký
Gần tòa Bồ-đề
Chẳng chấp Bồ-đề
Được Bồ-đề rồi
Rốt ráo vắng lặng
Lìa hẳn sinh tử

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Chấp tướng Niết-bàn
Dứt buộc chúng sinh
Diệt tất cả tướng
Cho nên La-hán
Gọi là giải thoát.
Bồ-tát pháp nhĩ
Hiện là La-hán
Không khởi pháp nhãn
Tức trí La-hán.
La-hán như vậy
Bồ-tát khen ngợi
Tâm thường trụ nơi
Bồ-đề trên hết.*

Lúc bấy giờ, Đức Thế Tôn bảo A-nan:

–Nay ông nên biết! Đó là Như Lai Đẳng Chánh Giác vì các vị Đại Bồ-tát dùng phương tiện nói về A-la-hán.

Tôn giả A-nan thưa:

–Vì sao Như Lai Đẳng Chánh Giác lại vì các Đại Bồ-tát nói về Thanh văn?

Đức Phật dạy:

–Này A-nan! Bồ-tát có khả năng làm cho vô lượng a-tăng-kỳ chúng sinh, dùng pháp âm của Phật khiến tất cả đều được nghe, do đó gọi là Thanh văn.

Cũng khiến cho họ được nghe âm thanh chẳng thể nghĩ bàn ấy, nghe những âm thanh không thể nghĩ bàn rồi thì đối với đạo Bồ-đề dứt mọi đùa bỡn, chỉ dùng âm thanh thanh tịnh để họ được nghe, cũng gọi là Thanh văn.

Lại khiến cho họ được nghe về niềm an vui của Niết-bàn chứ không phải là những niềm an vui khác. Nghe được những âm thanh như vậy cũng gọi là Thanh văn.

Cũng khiến cho họ được nghe các đạo phẩm như Căn, Lực, Giác, Đạo, Thiên định giải thoát, các pháp Tam-muội, Niệm xứ, Chánh cần, chứng đắc Vô dư. Các pháp này đều khiến cho vô số chúng sinh đều được nghe, cũng gọi là Thanh văn.

Lại thân này là khổ, không, vô ngã, nhưng tướng các ấm đều không thật có. Kẻ phàm phu ngu si phân biệt thân ấy vọng khởi chấp đắm nghe những âm thanh như vậy cũng gọi là Thanh văn.

Lại do nhãn giới là hư vọng không thật, cho đến mắt Phật đều đồng với nhãn giới chẳng thể nghĩ bàn, có công năng giúp cho chúng sinh thấy biết như thật. Đối với tất cả pháp không có tướng thành tựu, gọi là thành tựu nhãn, tướng các pháp như vậy khiến chúng sinh nghe nên gọi là Thanh văn.

Như âm vang của tiếng gọi, khiến chúng sinh nghe nên gọi là Thanh văn.

Không ứng hợp với âm thanh mà vọng chấp đắm, vì không có tướng âm thanh, cũng không thật có, âm thanh như vậy nên gọi là Thanh văn.

Không ứng hợp với hương mà chấp lấy tướng hương, tướng của hương cũng không thật có; ví như có người nằm mộng ngủi được mùi hương, nhưng thật ra không có mùi hương, ở trong cái không có hương mà vọng khởi tưởng là có hương, chỉ là điên đảo tự sinh ra phân biệt, chấp lấy tướng hương, kẻ phàm phu tin nhận, nghe tiếng như thế gọi là Thanh văn.

Lưỡi tiếp xúc với tướng không giống như cục thịt không thể nhận biết được vị,

cũng như chùm bọt nước không thể làm ví dụ. Vì vượt khỏi ví dụ nên chẳng phải vị, chẳng phải thấy, mọi phân biệt về tướng của vị thật sự không thật có. Cảnh giới của vị như vậy và cảnh giới không thể nghĩ bàn là bình đẳng không hai. Lìa tâm, vô niệm cũng không nhớ nghĩ, thật không có tướng của tâm. Nghe âm thanh như vậy gọi là Thanh văn.

Pháp đã biết, lại khiến cho người khác nghe gọi là Thanh văn.

Nếu nghe về thân, thấu rõ tướng thân, thể tánh vốn không, chẳng phải sinh chẳng phải không sinh, đó gọi là Bồ-đề. Khiến cho vô lượng chúng sinh được nghe âm thanh ấy gọi là Thanh văn.

Thể tánh của tâm là không, không thật có, đều như huyễn hóa, chẳng sinh chẳng diệt, có thể khiến cho tất cả chúng sinh đều được nghe nên gọi là Thanh văn...

Phật bảo A-nan:

–Pháp thí của Thanh văn chẳng thể nghĩ bàn, chứng được đạo này gọi là chẳng thể nghĩ bàn, vì Pháp thí chẳng thể nghĩ bàn này có công năng sinh ra Bồ-đề. Vì sao? Vì hạt giống tương tự sinh nên không quả là quả, Tài thí không đạt được, từ nghe mà tin, hiểu nên gọi là Thanh văn. Tài thí nhỏ ít, Pháp thí mới là quan trọng. Pháp thí như vậy không hề ganh ghét kẻ khác, cũng không tương thí, không đắm vào sự bố thí ấy. Ví như huyễn hóa không phân biệt, không sinh nguyện cầu, không chấp ý tưởng bố thí vì không nguyện cầu. A-nan nên biết! Pháp thí như vậy thành tựu Bồ-đề, từ nghe được tin hiểu nên gọi là Thanh văn. Dứt tất cả tướng, lìa các kết sử, vượt qua tất cả tầng thượng của Thanh văn, phát ra âm thanh lớn để giảng nói Phật pháp. Vì sao? Vì đầy đủ âm thanh vượt qua tất cả các âm thanh, ra khỏi âm thanh này rồi, khiến nghe được Phật pháp. Biết tướng các âm thanh chẳng phải một, chẳng phải khác, chánh tín thành tựu, nói pháp không hai cũng chẳng phải không hai. Nghe được pháp ấy gọi là Thanh văn.

Bấy giờ, Đức Thế Tôn nói bài kệ:

*Vô lượng chúng sinh nghe
Phật pháp chẳng nghĩ bàn
Bồ-tát giảng rộng khắp
Đó gọi là Thanh văn.
Nghe rồi tin Bồ-đề
Không nhớ, không đùa bỡn
Khiến tất cả đều nghe
Đó gọi là Thanh văn.
Nghe Niết-bàn an vui
Là an vui bậc nhất
Đều khiến nghe vắng lặng
Đó gọi là Thanh văn.
Các Lực là Giác đạo
Bốn Niệm xứ, các Căn
Mau đạt tới rốt ráo
Đó gọi là Thanh văn.
Nghe thân này khổ, không
Không vững chắc, chân thật
Bị tham, sân, si lấp
Cho nên chấp lấy thân,
Cũng nghe nơi nhĩ nhập*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Chẳng thật mà thấy thật
Chúng sinh nhiều ngu si
Phàm phu mù chẳng trí
Nếu đạt được mắt Phật
Chánh kiến chẳng nghĩ bàn
Nếu được mắt như thế
Không còn các ngu si
Các pháp không thành tựu
Tất cả chúng sinh nghe
Do nhân duyên như thế
Cũng gọi là Thanh văn,
Tất cả tướng các pháp
Đều giống như tiếng vang
Nơi ấy không người nghe
Cũng không có người nói
Giúp vô số người nghe
Đó gọi là Thanh văn.
Trong ấy không nghe gì
Không có người đấm nhiễm
Ví như người nằm mộng
Tuy gửi nhiều mùi hương
Nhưng đều không thật có
Biết thể hương như vậy
Lìa bỏ tất cả cấu
Cũng không người gửi hương
Bồ-tát thì giải thoát
Chúng sinh nhiều điên đảo
Nghe lười như cục thịt
Chẳng thể biết được vị
Nếu cục thịt biết vị
Cũng nên biết bình đẳng
Phân biệt tướng như thế
Tham vị là ác nhất
Cõi này khó nghĩ bàn
Đó gọi là biết vị,
Quyết định biết vị rồi
Bồ-tát không đấm nhiễm
Khiến chúng sinh quyết định
Đó gọi là Thanh văn.
Quán thân, nhận rõ tướng
Bản tánh không, vô chủ
Nếu biết được chân thật
Không sinh, không năng sinh
Tướng Bồ-đề như vậy
Không sinh, không năng sinh

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Khiến mọi chúng sinh tỏ
Đó gọi là Thanh văn.
Ý cũng biết như thế
Thể tánh không thật có
Vì không có thể tánh
Nên khiến tất cả nghe
Như Phật pháp vô sinh
Vô diệt, cũng không hai
Không tướng, không chỗ thấy
Đó gọi là Thanh văn.
Đều khiến nghe thí ấy
Pháp thí chẳng nghĩ bàn
Tu hành đến đạo tràng
Thành tựu được Bồ-đề.
Ví như gieo hạt giống
Được quả như hạt giống
Tu thí chẳng nghĩ bàn
Chứng đắc đạo cũng vậy.
Bố thí các tài vật
Pháp thí là hơn hết
Xả tâm, không tham ganh
Đó gọi đạo Bồ-đề.
Tâm thường không chấp đắm
Tuy thí, không nương tựa
Nếu thí được như vậy
Mau chứng đạo Bồ-đề.
Xa lìa tất cả tướng
Dứt hết các kết sử
Không còn các đắm nhiễm
Đó gọi là Thanh văn.
Âm thanh ấy nhiệm mầu
Hơn các âm thanh khác
Thanh đó giúp nghe xa
Phật pháp chẳng nghĩ bàn,
Khiến mọi người đều rõ
Các thanh không nương tựa
Chẳng một cũng chẳng khác
Đó gọi là Thanh văn.
Muốn cho tất cả nghe
Lời các Phật giảng nói
Tùy pháp âm được nghe
Đều phát tâm Bồ-đề,
Nghe trong các ruộng phước
Ruộng phước Phật trên hết
Tùy theo chỗ Phật ở*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Gần gũi Đấng cứu đời,
Khiến ba ngàn cõi nghe
An trụ trong hư không
Chúng sinh cũng như thế
Đều đồng tướng Niết-bàn,
Giảng nói thân bốn đại
Phân biệt là chúng sinh
Giống như tướng hư không
Đều chẳng thể nghĩ bàn.
Tướng như thị các cõi
Cũng không thể biết được
Trong ấy chẳng sinh tử
Không phiền não, Niết-bàn,
Các pháp không chân thật
Chúng sinh cũng như vậy
Đó là cõi tịch diệt
Làm sao thấy kẻ sinh
Vì vô lượng chúng sinh
Ngày đêm thường nghe biết
Chẳng đắm danh lợi mình
Chỉ vì chúng sinh nói
Nên biết là Thanh văn.
Muốn khiến tất cả nghe
Thật không pháp Thanh văn
Chỉ hiện làm Thanh văn
Phật chỉ giả danh nói
Trên hết trong các pháp
Cho nên biết chúng sinh
Tất cả đều tướng như
Đó gọi là Thanh văn.
Vô lậu dứt trói buộc
Giải thoát tất cả kết
Mà nói chúng sinh nghe
Hiện bày là trói buộc
Thanh tịnh không đùa bỡn
Thấy rồi nói người nghe
Phật pháp đều cũng thế
Không lâu sẽ được thấy
Đúng như pháp Phật nói
Vị Bồ-tát tu hành
Đối pháp không đắm nhiễm
Đó gọi là Thanh văn.
Không trói buộc, thanh tịnh
Cũng khiến tất cả nghe
Tu hành như đã nghe.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*A-nan ông nên biết,
Ta dùng phương tiện nói
Biết Thanh văn như vậy
Bồ-tát không nương tựa.*

A-nan nên biết! Đó gọi là Như Lai Đẳng Chánh Giác vì các Đại Bồ-tát phương tiện nói về Thanh văn.

A-nan thưa:

–Thế nào là Như Lai Đẳng Chánh Giác lại vì các Đại Bồ-tát nói về Bích-chi-phật?

Đức Phật dạy:

–Này A-nan! Bồ-tát hiện thấy tất cả pháp!

Thế nào là hiện thấy? Đó là rõ các pháp là không tranh chấp, đều là giả danh, không hủy hoại tánh của các pháp mà thấy được pháp, chứng được pháp, nên gọi là Bích-chi-phật. Phật là chẳng thể nghĩ bàn. Đối với tất cả pháp và các chúng sinh đồng với tướng Niết-bàn bình đẳng không sai khác. Vô hình, vô tướng, thanh tịnh vắng lặng. Cảnh giới chân thật, cảnh giới chúng sinh, cảnh giới Niết-bàn, giống như hình bóng huyễn hóa, không giới hạn, không thật có. Đối với các cảnh giới này cũng không có tướng của cảnh giới. Không thể dùng lời, không thể diễn tả, không có nơi chốn nương tựa, cũng không thể diễn tả. Vì sao? Vì như ngã không, không sinh, không diệt, biết cảnh giới chúng sinh thì biết cảnh giới các pháp, cảnh giới sinh tử, tức là cảnh giới Phật. Biết các cảnh giới như vậy nên gọi là Bích-chi-phật. Bồ-tát hiện biết đối với sắc, sắc ấy tức là sắc ấm, sắc ấm đã dứt thì chỉ còn có lời nói, không có ngã, ngã sở. Vì sao? Vì như nói về sắc ấm chỉ có lời nói. Nên là không, không sinh, không diệt, lời nói không có tướng của lời nói, vì sao dùng lời nói? Nói về sắc ấm ấy cũng hiện thấy thọ ấm, tưởng ấm, hành ấm và thức ấm. Ví như nói về thức ấm, thì biết chỉ giả danh là thức ấm, chỉ có lời nói, lời nói đều không, không sinh không diệt, chẳng phải thật chẳng phải hư. Lời nói còn không, huống gì là tướng ấm, năm ấm như vậy đều từ giả danh mà lập nên, đó gọi là Bích-chi-phật. Vì sao? Vì nhờ vào tên gọi mà nói về là sắc, sắc chỉ là giả danh, không nhân, chẳng phải nhân, nhưng gọi tên là nhân, ấm ấy là do nhân duyên hợp nên không thể nói tướng của nó. Tất cả các pháp đều không nương, không duyên, biết rõ như vậy gọi là Bích-chi-phật.

Bấy giờ, Đức Thế Tôn liền nói kệ:

*Hiện thấy tất cả pháp
Đều biết không đối kháng
Chẳng sinh cũng chẳng hoại
Không có tướng trước loạn
Hiện thấy tất cả pháp
Bản tánh đều vắng lặng
Thể tướng là như vậy
Thì không có quyết định.
Hiện thấy chỗ rốt ráo
Tất cả pháp cũng thế
Đó gọi là Chánh trí
Duyên giác chẳng nghĩ bàn.
Niết-bàn và chúng sinh
Đời trước không thật có*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Cõi này chẳng có sinh
Phật cũng khó nghĩ bàn.
Như chúng sinh Niết-bàn
Không sinh, không xuất xứ
Như pháp không tướng sinh
Đó gọi là Niết-bàn.
Chúng sinh và Niết-bàn,
Đều như bóng đáy nước
Có hình, không chúng sinh
Đó gọi là Niết-bàn.
Chúng sinh và Niết-bàn,
Đều là giả danh nói
Không sinh, cũng không diệt
Chỉ có tên gọi giả.
Tướng lời nói như thế.
Rõ không có chúng sinh
Nghĩa này phải nên biết
Chúng sinh tức Niết-bàn.
Tất cả lời nói không,
Tâm không, pháp cũng không
Dùng lời nói, chẳng lời
Quyết định không người biết.
Phi ngôn, cõi không nương
Lời nói cũng vô trụ
Tướng lời nói như vậy
Chúng sinh chẳng nghĩ bàn.
Chúng sinh và Niết-bàn
Cõi thật, cõi chẳng thật
Xa lìa, được an ổn
Về hẳn nhà vắng lặng.
Tất cả cõi chúng sinh
Như hình bóng, tiếng vang
Không nhân cũng không duyên
Cõi thật chẳng nghĩ bàn,
Tất cả gốc các pháp
Chỉ dùng giả danh nói
Là chốn không thật có
Tướng tên gọi không thật
Cõi thật không nói năng
Cũng không người biết được
Vì không, không cõi thật,
Chúng sinh chẳng nghĩ bàn.
Cõi thật chẳng nói năng
Lời nói không thành được
Tướng chân thật như như

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Chúng sinh không bờ mé
Tướng lời nói tự không
Chẳng dùng lời mà biết
Như điều ông thường nói
Chúng sinh không thể nghĩ
Tướng cõi thật như thế
Chẳng nghĩ bàn biết được
Đó gọi Chánh giác nói
Bích-chi khó nghĩ bàn
Hiện thấy đối sắc ấm
Chỉ có tên gọi giả
Tánh, tướng ấm như thế
Thường xa lìa lời nói
Không có tướng chân thật
Đó gọi là xuất thế.
Biết các ấm như vậy
Bản tánh không trụ xứ
Sắc ấy không thật có
Giả danh gọi là ấm.
Chỉ có tên gọi suông
Chẳng sinh cũng chẳng diệt
Lời nói và các pháp
Không có chỗ quyết định
Nếu không có lời nói
Đó là nói sắc ấm.
Hiện thấy đối thọ ấm
Tướng, hành cũng như vậy
Cho đến cả thức ấm
Chỉ có lời nói giả
Thấy ấm chẳng thể nói
Xa lìa tất cả tướng
Bản tánh không thật có
Chẳng sinh cũng chẳng trụ
Chân thật như đã nói
Xa lìa tất cả pháp
Biết các tướng như thế
Thể tánh không chỗ ở
Chỉ dùng giả danh nói
Nói ấm thấy cũng không
Biết lời nói không rồi
Không sinh cũng không diệt
Lời nói và các pháp
Không có chỗ quyết định
Nếu không có lời nói
Đó gọi là thức ấm.

Ấm này lia lời nói
Hạn lượng không thật có
Tướng không sinh, không diệt
Cũng không chỗ nương tựa
Giải thoát các phiền não
Chẳng phải nghiệp, quả báo
Chẳng giác, cũng chẳng che
Chẳng lời, chẳng Niết-bàn
Tướng ấy không quyết định
Cũng không có trí tuệ
Trong ngoài không thật có
Không biếng nhác, tinh tấn
Không đùa bỡn, nghi ngờ
Cũng chẳng có thành tựu
Chẳng kinh, chẳng sợ hãi
Không có tất cả sắc
Cũng chẳng thấy cả không
Vô tướng cũng như thế
Không có một tướng khác
Chẳng buộc cũng chẳng mở
Tất cả các tiếng nói
Thanh ấy không chỗ vào
Đó gọi là Luật-đà.
Lời không diễn tả được
Rốt ráo nơi hiện thấy
Mà nói pháp vô tận
Được chánh định ấy rồi
Chẳng đắm mê lời nói
Trí này như hiện thấy
Đều nói A-luật-đà
Luật-đà đồng các pháp
Im lặng mà giảng nói
Bấy giờ, hiện thấy đến
Chẳng từ nhân duyên khác
Đó gọi là Chánh giác
Duyên giác chẳng nghĩ bàn.

